

OKUL DENEYİMİ DERSİ

Öğretmen Adayına

Öğretmenlik Uygulamasına başlayıp öğretmenlik görevini tam olarak üstlenmeden önce öğretmen adayları okullarda bazı çalışmalar yapacaktır. Okullarda yapılacak bu ilk çalışmalara Okul Deneyimi adı verilmiştir. Dersin kapsamı, kendi aralarında bir sıraya dizilmiş olan günlük çalışmalardan oluşmaktadır. Okulda bulunduğunuz zamanlarda, planlı gözlemler yapacak ve sizi öğretmenliğe hazırlayacak görevlerden oluşan çeşitli etkinliklerde bulunacaksınız. Bu etkinliklerden bazıları ile ilgili olarak sizin veya sizi gözleyen gözlemcilerin doldurması gereken formlar var. Okul Deneyimi dersi kapsamındaki etkinlikler aşağıdaki gibi üç ana grupta toplanabilir.

- Öğretmenlerin ve öğrencilerin gözlenmesi
- Öğretmenlik becerilerinin gözlem yoluyla geliştirilmesi
- Yönetim ve okulla ilgili genel konular

Bu etkinlikler kapsamındaki görevlerinizi, dersi yürütmekle görevli olan fakülte öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin rehberliği ile yerine getireceksiniz. Okul Deneyimi kapsamındaki etkinlikleri oluşturan görevleri yerine getirirken, bunların her birinde dikkatinizi öğretmenliğin bir yönüne yönelteceksiniz. Görevi yaparken öğretmenliğin o yönü üzerinde düşüneceksiniz. Uygulama öğretmenlerini gözleyerek ve onların görüşlerini alarak, olabildiğince çok şey öğrenmeye çalışacaksınız. Daha sonra öğrendiklerinizi, öğretmenlik becerileri geliştirme ile ilgili kendi birikimlerinize birleştireceksiniz. Bu etkinlikleri başarı ile tamamladığınız zaman, öğretmen olma yolunda bir hayli ilerlemiş olacaksınız.

Bir öğretmeni gözleyeceğiniz zaman, çalışmanızla ilgili hazırlık ve düzenlemeleri kurallara uygun bir biçimde, meslekten bir kişi gibi yapmalısınız. Okul Deneyimi dersi kapsamındaki çalışmalara başlamadan önce, bu derste yerine getireceğiniz bütün görevleri incelemeli; bunların, öğretmenlik becerilerinizi geliştirmeye yönelik nasıl bir sıralı çalışmalar düzeni oluşturduğunu görmeye çalışmalısınız. Her görev için yeterince önceden hazırladıklarınızı yapmalı; gözlemek istediğiniz öğretmenlerle görüşmelisiniz. Kısa bir süre veya bir ders saati için bir sınıfa öğretmenlik yapacaksanız, bu durumda da hazırlıklarınızı yeterince önceden yapmalısınız. Öğretmenin, sizin ne yapacağınız konusunda bilgi sahibi olmasını ve yapacağınız çalışma konusunda sizinle aşağı yukarı aynı düşüncüyü paylaşmasını sağlamak zorundasınız. Böyle bir durumda, derste ne yapacağınızı gösteren planınızı ve gerçekleştirmeyi düşündüğünüz çalışmayı öğretmene gösteriniz; onun size yapabileceği rehberlik ve önerilerden yararlanmaya çalışınız. Okulda geçen günleriniz arasındaki bir zamanda öğretmenle görüşme olanağı bulmanızın, uygulamada size önemli kolaylıklar sağlayabileceğini unutmayınız.

Okul Deneyimi süresince, her haftanın belli gününü okulda geçireceksiniz. Bu sırada, sınıftaki öğrencileri tanımaya başlayacaksınız. Onlarla birlikte çalıştıkça kendinize olan güveniniz artacaktır. Gittikçe, sınıfta olup bitenlerin bütün yönleriyle ilgilenmeye, üzerinize üstesinden gelebileceğiniz kadar çok iş almaya başlayacaksınız.

Okul deneyimi, öğretmen adayının kazanmış olduğu bilgi ve becerilerini bir okul ortamında deneyip geliştirebilmesi ve mesleğinin gerektirdiği özellikleri kazanabilmesi için planlanan bir derstir. Öğrenciler bu derste gözleme ve uygulamaya dayalı etkinlikler yapacak ve bu etkinliklerin raporlarını bir dosyada toplayacaklardır.

Amaç

Bu derste öğretmen adayının okul ortamını, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini değişik yönleriyle tanınması ve fakültede öğrendiği bilgileri okul ortamında uygulaması amaçlanmıştır. Diğer bir amaç ise öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliliklerini edinme sürecinde onlara yardım ve rehberlik etmektir. Okul deneyimi dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki nitelikleri kazanmış olmalıdır:

1. Okulun örgütsel yapısını, işleyişini ve öğretmenliği sistemli bir yaklaşımla tanıma,
2. Okulun yönetimi ve okuldaki işler ile okulda bulunan kaynaklara ilişkin bilgi sahibi olma,
3. Sınıf ortamındaki ve okuldaki diğer etkinlikleri gözlem yoluyla tanıma.
4. Sınıf içi öğretimde kullanılabilecek kısa süreli etkinlikler planlayabilme ve uygulayabilme,
5. Öğrenme ve gelişme açısından öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları tanıyabilme,
6. Okulda diğer öğretmenlerle verimli ve uyumlu çalışabilmek için gerekli becerileri kazanma.

Kapsam

Bir saatlik teorik kısmı Fakültede, dört saatlik uygulama kısmı uygulama okulunda olmak üzere toplam beş saatlik bir derstir. Öğretmen adayından aşağıda belirtilen etkinlikleri uygulama okulunda yapması beklenir.

Uygulama öğretim elemanı öğretmen adayı ile teorik dersinde okullarda yapılan uygulamalarla ilgili gelişmeleri tartışır ve değerlendirmeler yapar, bazen de okullara giderek öğretmen adayını izler ve öğretmen adayının gelişmesine katkı sağlayacak yapıcı önerilerde bulunur.

Bu süreçte, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni öğretmen adayına yardım ve destek sağlar ve öğretmen adayı ile yakın işbirliği yapar. Uygulama öğretmeni, öğretmen adayının faaliyetlerini ve yaptığı etkinlikleri baştan sona gözlemler.

Öğretmen adayı uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı ile yaptığı görüşmelerde üzerinde durulan noktaları, bunlarla ilgili önerileri dikkatle not alır, bu öneriler üzerinde düşünür ve çalışmalarını bunları dikkate alarak sürdürür.

İşleyiş

1. Eğitim Fakültelerinin okul deneyimi dersi kapsamındaki öğretmen adayları, lisans ve tezsiz yüksek lisans öğretmen yetiştirme programlarında beş saat, sınıf içi okul deneyimi yapmak üzere seçilmiş okullara gider. Ayrıca okul deneyimini değerlendirmek amacıyla öğretim elemanı ile sık sık görüşmeler yapar.
2. Fakülte uygulama koordinatörü, bölüm uygulama koordinatörünce belirlenen öğretmen adaylarının sayısı, adları ile uygulamadan sorumlu öğretim elemanları ve seçilmiş uygulama okullarının adlarını liste halinde milli eğitim müdürlüklerine bildirir.
3. Milli eğitim müdürlükleri de onayladıkları listeleri, ilgili uygulama okullarına ve fakülte uygulama koordinatörüne gönderir.
4. Fakülte uygulama koordinatörü, milli eğitim müdürlüklerince onaylanan öğretmen adaylarının sayısı, adları ile uygulamadan sorumlu öğretim elemanlarının adlarını seçilmiş uygulama okullarına yazılı olarak bildirir.
5. Fakülte ya da bölüm uygulama koordinatörü, seçilen ve milli eğitim müdürlüğünce onaylanan okullara giderek okul koordinatörü ile birlikte uygulama öğretmenlerini belirler.
6. Uygulama okulu koordinatörü, fakülte uygulama koordinatörünün gönderdiği öğretmen adaylarının ve uygulamadan sorumlu öğretim elemanlarının listesini ilgili alan uygulama öğretmenlerine dağıtır ve onlarla birlikte okul deneyimi programını ve takvimini hazırlar. Uygulama sürecinde öğretmen adaylarının izleyecekleri okul içi etkinlikleri uygulama öğretmeni ile birlikte düzenler.

7. Öğretmen adayı uygulama öğretmeni ile birlikte uygulama sürecinde izleyecekleri etkinliklerin haftalara göre dağılımını gösteren bir dönem planı hazırlar.
8. Uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı izlediği etkinliklerle ilgili gözlemlerini dersten sonra öğretmen adayı ile gözden geçirir, yapıcı bir eleştiri ile tartışarak öğretmen adayına zayıf yönlerini anlaması ve kendisini geliştirmesi için dönüt verir.
9. Öğretmen adayı tüm etkinlikleri yerine getirir. Uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanından aldığı dönütler doğrultusunda kendini geliştirir.
10. Etkinliklerin gerçekleştirilmesinde öğretmen adayı bir başka öğretmen adayı ile yardımlaşabilir ve birlikte çalışabilir. Bu durumda sorumlulukların da eşit olarak paylaşılması gerekir.
11. Uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayı ile birlikte her hafta okulda yapılan uygulamalarla ilgili gelişmeleri gözden geçirir. Böylece öğretmen adayının uygulamalarda saptadığı ya da karşılaştığı sorunlar üzerinde daha kapsamlı tartışmalar yapılır.
12. Uygulamalar sonunda öğretmen adayı devam çizelgesi ve öğretmen adayı için gözlem formu **eklerde** verilmiştir.

Okul Deneyimi Dosyası

Okul deneyimi ile ilgili dosya tutulması çok önemlidir. Bu dosya, içindeki yaprakların kolayca ekleme ve çıkarma yapılmasına uygun olmalıdır.

Okul deneyimi dosyasında bulunması gereken belgeler şunlardır:

- Fotoğraflı dosya kapağı (bkz. EK-1),
- Dönem Plânı,
- Günlük Devam Çizelgeleri (bkz. EK-2),
- Etkinlik raporları.

Öğretmen adayı dosyasını sürekli güncelleştirmelidir ve o güne kadar yapılan her etkinlikle ilgili raporları dosyasında bulundurulmalıdır. **Öğretmen adayının raporlarını yazarken kritik düşünebilmesi beklenir.** Öğretmen adayının birlikte çalıştığı uygulama öğretmeni adayın dosyasını dönem içinde belli zamanlarda incelemek isteyebilir. Bu nedenle öğretmen adayı raporların bir kopyasını da kendisine almalıdır.

Fakülte'deki teorik derslerin işlenişi

- Uygulama okulunda yapılan etkinliklerin tartışılması ve öğretmen adaylarının uygulama okulunda izlenmesi,
- O hafta yapılmış etkinliğin raporlarının toplanması,
- Öğretim elemanı tarafından bir önceki etkinliğin raporları için yapılan geri dönütlerin öğrencilere dağıtılması,
- Bir sonraki hafta yapılacak etkinliğin içeriğinin anlatılması,
- Dilek, temenni ve sorunların konuşulması.

Değerlendirme

Öğretmen adayının kendisini geliştirebilmesi için ders süresinde uygulama öğretmeninden ve öğretim elemanından deri dönütler alması esastır. Okul deneyimi sırasında öğretmen adayının düzenlediği ve etkinlik raporlarını içeren dosya, adayın okul deneyimi dersinde gösterdiği gelişmelerin ve yaptığı etkinliklerin değerlendirilmesinde en önemli ölçüttür. Ayrıca, öğretim elemanı öğretmen adayını uygulama okulunda en az bir kez izler ve gözlemler. Öğretim elemanı öğretmen adayının gelişimini değerlendirirken uygulama öğretmeni tarafından doldurulan formları da göz önüne alabilir. Öğretim elemanınca isteğe bağlı olarak kullanılacak Okul Deneyimi Değerlendirme Formu Ek-3'de verilmiştir. Bu form, uygulama öğretim elemanı, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmeni tarafından doldurulur.

ETKİNLİKLER:

ETKİNLİK 1: DÖNEM PLANININ HAZIRLANMASI (3-7 Ekim Haftası)

ETKİNLİK 2: OKULDA ARAÇ-GEREÇ VE YAZILI KAYNAKLAR, OKULUN KURALLARI (10-14 Ekim Haftası)

ETKİNLİK 3: OKUL VE TOPLUM (17-21 Ekim Haftası)

ETKİNLİK 4: DERSLERİN GÖZLEMLENMESİ (24-28 Ekim Haftası)

ETKİNLİK 5: YAN BRANŞINIZDAKİ DERSLERİN GÖZLEMLENMESİ(31 Ekim - 4 Kasım Haftası)

ETKİNLİK 6: SORU SORMA ALIŞTIRMALARI(14-17 Kasım Haftası)

ETKİNLİK 7: DERSİN YÖNETİMİ VE SINIFIN KONTROLÜ (21-25 Kasım Haftası)

ETKİNLİK 8: ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ (28Kasım - 2 Aralık Haftası)

ETKİNLİK 9: GRUP ÇALIŞMALARI, ÇALIŞMA YAPRAKLARININ HAZIRLANMASI VE DEĞERLENDİRME-KAYIT YÖNTEMLERİ (5-16 Aralık Haftası)

ETKİNLİK 10: ÖĞRETİMDE BENZETİMLERDEN YARARLANMA VE MİKROÖĞRETİM (19 – 30 Aralık Haftası)

ETKİNLİK 11: OKUL DENEYİMİ DERSİ KAPSAMINDA YAPILAN ETKİNLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve RAPOR TESLİMİ (FİNAL Haftası)

ETKİNLİK 1: DÖNEM PLANI

Okul deneyimi dersinin bu dönem ile ilgili planınızı, okulda size yardımcı olacak uygulama öğretmeni ile birlikte yapınız.

- 1) Bu dönemin uygulama okulunda geçen ilk günün sonunda, geriye kalan haftalarla ilgili çalışma planınızın ana hatları üzerinde ilgililerle görüş birliği sağlamış olmalısınız. Bu konuda, okul deneyimi çalışmalarından sorumlu fakülte öğretim elemanına vermek üzere bir plan taslağı hazırlamış olmanız gerekir.
- 2) Uygulama okulundaki çalışmalarınızı yakından izleyecek ve size rehberlik yapacak olan uygulama öğretmeniyle bir görüşme yapmak üzere randevu almayı unutmayınız. Bu görüşmede, fakülte öğretim elemanının sizden dönem içinde yapmanızı istediğı çalışmaları öğretmene anlatınız. Ondandır, bu çalışmaların uygun bir şekilde organize edilmesi konusunda size yardımcı olmasını rica ediniz.
- 3) Öğretmeninize dersin tüm hazırlıklarına katılmak ve bu hazırlıkları yapmak istediğınızı açıklayınız. Öğretmeninizin plan hazırlıklarına katılınız ve görüş birliğine varınız. Uygulama okulunda geçen günleriniz arasındaki zamanlarda, size yardımcı olan uygulama öğretmeniyle gerekli hallerde nasıl ilişki kurabileceğınızı öğrenmeniz sizin için çok yararlı olacaktır.
- 4) Uygulama okulunda bu dönem geçireceğiniz **her gün içinde**, diğer bir sınıfta bu kitaptaki etkinliklerden birini yapmaya çalışmakta ve başka bazı dersleri gözlemekte uygulama öğretmeni ile görüş birliğine varmakta olacağınızı unutmayınız.

Dönem planınız için aşağıdaki gibi bir tablo hazırlayabilirsiniz.

Etkinlik No	Etkinlik Adı	Planlanan Tarih	Etkinliğin Yapıldığı Tarih
1	Dönem Planının Hazırlanması		
2	.....		
3	.....		

Öğretmen Adayının İmzası

Uygulama Öğretmeninin İmzası

Öğretim Elemanının İmzası

ETKİNLİK 2. OKULDA ARAÇ-GEREÇ VE YAZILI KAYNAKLAR, OKULUN KURALLARI

Okulda, ne gibi araç gereç ve yazılı kaynaklar bulunduğunu, okulun uygulamakta olduğu kuralları, öğrencilere sağlanabilecek ödülleri ve uygulanabilecek yaptırımları öğrenmeye çalışınız.

1. Okulda bulunan **öğretme-öğrenme araç gereçlerini ve yazılı kaynakları** öğreniniz. Araç gereç ve kaynaklarla ilgili bu bilgilere, okulda çalıştığınız süre içinde ve özellikle öğretmenlik yapmaya başladığınızda elde ettiğiniz yeni bilgileri de eklemelisiniz.

2. Gözlem yaptığınız sınıflardaki kitaplıkları, öğrenci etkinliklerini gösteren panoları, sınıfların fiziksel yapılarını inceleyin. Öğrenmeyi olumlu etkileyen **sınıf ortamı** nasıl olmalıdır?

3. Okulda öğrencilerin uymaları gereken **kuralları** öğreniniz. Öğretmen adayı olarak bu kuralların uygulanması konusunda sizden nelerin beklenmekte olduğunu öğretmenlerle görüşünüz. Öğrenciler nasıl ödüllendirilmekte ve onlara gerektiğinde ne gibi cezalar uygulanmaktadır? Bu konulara ilişkin olarak elde ettiğiniz bilgileri kısa notlar halinde yazarak dosyanıza koyunuz.

Okulda ve okul içindeki çeşitli bölümlerde bulunan öğretme-öğrenme araç gereçlerini ve yazılı kaynakları belirlemek için kullanabileceğiniz formlarla ilgili bir örnek verilmiştir.

Araç gereçler ve yazılı kaynaklar ile ilgili olarak toplanması gereken bilgiler:

Kitaplar

- Sınıftaki değişik derslerde ve sizin alanınızda kullanılan ders kitaplarının adları
- Yukarıda sözü edilen ders kitapları ile ilgili sizin değerlendirmeleriniz
- Öğretmenin kullanımına verilmiş olan başvurma kitapları
- Okul kitaplığında bulunan, alanınızda sınıfın düzeyine uygun kaynak kitaplar
- Öğrenciler tarafından kullanılmakta olan başka kitaplar
- Öğretmen tarafından hazırlanmış olan çalışma yapıları ve diğer kaynaklar

Materyal üretimi

Öğrencilerin kendi materyallerini hazırlamada yararlanabilecekleri araç gereç ve olanakları

- Neler var, bunlar nerede duruyor; bunları kimler kullanıyor, siz bunları görebilir misiniz?
- Bilgisayar ve kelime işlem (elektronik dizgi) olanakları neler?
- Fotokopi makinesi ve diğer kopya alma araçlarından neler var?

Görsel araç ve gereçler

- Tepegöz, saydamlar (asetat), saydam üzerine yazı yazmak için özel kalemler
- Video göstericisi, video filmleri (kaset)
- Akıllı tahta
- Projeksiyon makinası
- Bilgisayar
- Öğrencilerin sınıfta kullanabilecekleri bilgisayarlar ve bilgisayar yazılımları Diğer malzemeler
- Haritalar, fen deney araç gereçleri, modeller, şemalar, slaytlar vb. neler var?
- Bunları kim kullanıyor?
- Bunlar nerede saklanıyor?
- Siz bunları nasıl kullanabilirsiniz?

ETKİNLİK 3: OKUL VE TOPLUM

Özet: Okulun bulunduğu toplumdaki yeri hakkında bilgi toplama.

Bu etkinlik sırasında toplayacağınız bilgiler size hem öğretimi anlatacak hem de yararlı bazı ders materyalleri sağlayacaktır. Okul tek başına var olamaz; kendisini de içine alan daha geniş toplumun bir parçasıdır. Bu etkinlik sizi, okul örgütüne geniş bir çerçeveden bakmaya yöneltmektedir.

1. Aşağıdaki sorular sizi bir inceleme veya araştırma yapmaya sevk etmelidir. Bu soruları çeşitli insanlarla konuşarak, kendi gözlem ve incelemelerinizden yararlanarak cevaplayabileceksiniz.

Okulun içinde bulunduğu ve hizmet sunduğu semti fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle nasıl tanımlarsınız?

Veliler okulu düzenli olarak ziyaret ediyor ve okuldaki çalışmalara herhangi bir yönden katılıyorlar mı?

Okulu başka kimler ziyaret ediyor?

Yakın çevredeki doktorlar, meclis üyeleri, polisler, diğer ülkelerden gelmiş ziyaretçiler, özel becerileri veya ilgileri olan kişiler arasında okula gelerek öğrencilerle konuşmaya istekli olanlar var mı?

Müzeler, sergiler, süpermarketler, farklı el sanatlarının icra edildiği yerler gibi, sınıfın düzenli bir gezi programı ile ziyaret edebileceği yerler var mı?

Fen bilgisi veya sosyal bilgiler derslerindeki çevre incelemeleri kapsamına alınması yararlı olabilecek yerler var mı?

2. Çalıştığınız okulun ve onun içinde yer aldığı yerel toplumun bir profilini çıkarabilmek için yukarıdaki noktalar ve benzeri ile ilgili olarak topladığınız bilgileri yazılı olarak bir yere not etmiş olmalısınız.

ETKİNLİK 4: DERSLERİN GÖZLEMLENMESİ

Gözlem formunun nasıl kullanılacağını öğreniniz. Bu amaçla aşağıdaki gözlem formu örneği üzerinde çalışabilirsiniz. Aşağıdaki noktaları göz önünde tutarak kendi alanınızda **üç değişik dersi** gözlemleyiniz. Bu derslerden her biri ile ilgili gözlemlerinizi seçtiğiniz gözlem formuna kaydediniz. Her ders için ayrı gözlem formu doldurunuz. Daha sonra gözlemlerinizi çıkarımlar yaparak raporunuzu hazırlayınız.

1. Okullardaki uygulama çalışmalarında size rehberlik eden fakülte öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin sizin öğretmenlik becerilerinizi gözlemekte kullanacakları gözlem formu üzerinde de çalışabilirsiniz.
2. Gözlem yapacağınız her dersten önce, sınıfın özellikleri, dersin amaçları ve ana hatları ile ilgili bilgi edinmek için öğretmenle bir görüşme yapınız. Öğretmen, sınıfın kendine has özellikleri varsa, derste bazı özel öğretim tekniklerinden yararlanılacaksa bunları size anlatmasını isteyiniz.
3. Kendi alanınızla ilgili derslerden her birini başından sonuna kadar izleyiniz. Bunların her birinde ayrı bir öğretmeni gözleme olanağı bulabilirsiniz sizin için daha iyi olacağını unutmayınız. Her derste gözlemlerinizi ayrı bir forma kaydediniz.
4. Gözlem yaptığınız her dersten sonra, gözlemlerinizi gözlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçirin. Gözlemlerinizi ilgili sorular olursa cevaplayınız. Öğretmen, dersi ile ilgili kendi değerlendirmesini öğrenmeye çalışınız.
5. Forma kaydettiğiniz gözlemlerinizi değerlendiriniz. Gözlem kayıtlarınızı değerlendirmede kullanırken karşılaştığınız güçlükler olursa bunları bir yere not ediniz. Gözlem formunun kullanımını, okullardaki uygulama çalışmalarınızda size rehberlik yapmakta olan fakülte öğretim elemanı ile tartışınız.

Ders Gözlem Formu (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Sınıf..... Tarih.....

Ders .....

Öğrenci sayısı .....

Dersi planlama: Öğretmen, dersini planlamak veya ona hazırlanmak için dersten önce neler yapmıştır?

Başlangıç: Derse nasıl başlamıştır?

Dersin amaçları: Size göre öğretmen bu derste, öğrencilerin neleri öğrenmesini sağlamaya çalışmaktadır?

Öğretme-öğrenme yaklaşımı: Öğretmen dersini nasıl organize etmekte ve dersi nasıl geliştirmektedir?

Öğretim yöntemleri: Derste öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik tipleri nelerdir? Öğretmen, dersin her aşamasını nasıl bir düzenleme ile gerçekleştirmektedir?

İletişim: Öğretmenin sınıftaki ses tonuna dikkat ediniz; öğretmen yönerge veya açıklamaları sunarken ve soru sorarken ses tonundan nasıl yararlanmaktadır? Öğretmen, sınıftan kendisine ulaşan dönütleri nasıl kullanmaktadır?

Etkinlikler arasındaki geçişler: Öğretmen, derste bir etkinlikten diğerine geçişi nasıl sağlamaktadır?

Öğrencilerin yönetimi: Öğretmen, öğrencilerin davranışlarını nasıl yönetmektedir? Sınıfı nasıl güdülemektedir? Bireysel çalışmalar veya grup çalışmalarından nasıl yararlanmaktadır? Övgü ve yaptırımları nasıl kullanmaktadır? Öğretmen, potansiyel rahatsızlık kaynaklarıyla ilgili olarak ne yapmaktadır? Ses tonunu değiştirme, öğrenciye bakma, onun etrafında dolaşma, jest ve mimiklerle iletişimde bulunma gibi araçlardan nasıl yararlanmaktadır? Varsa disiplin problemleri, yaramaz ve ilgisiz öğrencilerin kesinti ve engellemelerine karşı nasıl önlem almaktadır?

Dersi bitirme: Öğretmen dersi nasıl bitirmektedir? Dersi toplama, derste öğrenilenleri özetleme yapıyor mu? Derste olup bitenleri gözden geçiriyor, ileriye yönelik olarak bir şeylerden söz ediyor mu? Dersi bitirmesi ve sınıfı boşaltması ne kadar zaman alıyor?

Öğrenci çalışmalarını değerlendirme: Öğretmen, öğrencilerin çalışmalarını ve dersteki ilerlemelerini değerlendirmek için ne yapıyor?

Genel öneriler

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Öğretim yöntemlerini gözlemlerken dikkat edilecek hususlar

Gözlediğiniz öğretim-öğrenme etkinliklerinin bir listesini yapınız. Etkinlikler sırasında öğretmen ve öğrencilerin neler yapmakta olduklarını belirtiniz.

Öğretim-öğrenme etkinlikleri ile ilgili bazı örnekler: Öğretmenin açıklama yapması, öğretmenin soru sorması, ders kitaplarının kullanılması, öğretmenin bir görsel-işitsel araç kullanması (hangi araç olduğu belirtilecek), öğretmenin bir gösteri (demonstrasyon) yapması, öğrencilerin gruplar halinde çalışmaları, öğrencilerin bireysel olarak çalışmaları, öğrencilerin yazılı bir metni okumaları, çalışma yaprakları üzerinde çalışılması, yazı yazılması, çizim yapılması.

Çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri;

- _ Soru-Cevap,
- _ Tartışma
- _ Görüşme
- _ Sergi
- _ Örnek Olay
- _ Dosya oluşturma
- _ Çoklu zekâ etkinlikleri
- _ Araştırma-inceleme
- _ Eğitsel oyun
- _ Pantomim
- _ Anlatım
- _ Gösteri
- _ Gezi
- _ Yaparak yaşayarak öğrenme
- _ Beyin fırtınası
- _ Gözlem
- _ Sunuş yoluyla öğrenme
- _ İşbirlikli öğrenme
- _ Rol oynama
- _ Drama
- _ Benzetim
- _ Proje
- _ Deney
- _ Problem çözme
- _ Grup çalışması
- _ Canlandırma, taklit etme, kulaktan şarkı eğitimi, dinleme-söyleme, bire-bir uygulama Cd destekli
- _ 5N1K Ne, Ne zaman, Nerede, Niçin, Nasıl, Kim

Aşağıdaki noktalarla ilgili ortak görüşlerinizi not ediniz ve raporunuzda belirtiniz.

- Öğrencilerin gözlenen etkinliklerle ilgili tepkileri
  - Öğrencilerin ilgilerinin ve katılımlarının sürdürülebilmesi için etkinliklerin uzunluklarının ne kadar olması gerektiği
  - Etkinliklerin genellikle belli bir sıra ile yapılıp yapılmadığı
  - Farklı öğretmenlerin değişik yaklaşımlardan, değişik yöntemlerden yararlanıp yararlanmadıkları, zamanı farklı biçimlerde kullanıp kullanmadıkları
  - Öğretmenlerin, öğretmekte oldukları sınıf ne olursa olsun kendilerine özgü birer öğretim stillerinin olup olmadığı
1. Gözlemlerinizi, bunlar üzerindeki çalışmalarınız ve arkadaşlarınızla yaptığınız tartışmalardan, öğretim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin olarak çıkardığınız sonuçları yazınız.
  2. **Daha sonra bir fizik konusu ile ilgili 40 dakikalık bir ders planı hazırlayınız.** Bu planda, kendi alanınızla ilgili olabildiği kadar çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanmaya çalışınız. Bu yöntemlerle yapacağınız çalışmaları, hem konunun kendi yapısına uygun bir şekilde öğrenilmesini hem de ders süresince çeşitli etkinliklerden yararlanılmasını sağlayacak bir sıra ve düzene sokunuz.

ETKİNLİK 5: YAN BRANŞINIZDAKİ DERSLERİN GÖZLEMLENMESİ

Matematik, Kimya veya Biyoloji dersleri için Etkinlik-4 için yaptıklarınızı **sonunda bir ders planı yapmadan** tekrarlayınız ve raporunuzu yazınız.

ETKİNLİK 6: SORU SORMA ALIŞTIRMALARI

Öğretmenler sık sık soru sorarlar, niçin? Soru sorma amaçlarından bazıları şunlardır:

- Öğrencileri öğrenmeye güdüleme
- Dersi öğrencilerin kendi deneyimleriyle ilişkilendirme
- Öğrencilerin neleri hatırlamakta olduklarını anlama
- Öğrencilerden öğretim ile ilgili dönüt sağlama
- Öğrencilerin öğrenmekte olup olmadıklarını anlama
- Öğrencilerin düşüncelerini sağlama
- Öğrencilerin konuşmalarına yardımcı olma
- Problemleri çözme
- Öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerini sağlama
- Sınıfı denetim altına alma

Daha başka amaçlar düşünebiliyorsanız bunlara ekleyiniz.

1. Öğrencilerin derste geçen olguları hatırlayıp hatırlayamadığını yoklayan sorular bulmak çok kolaydır. Öğrencileri düşünmeye sevk edecek sorular daha etkilidir.
2. Soru türlerine ilişkin değişik sınıflamalar vardır. Aşağıda verilen sınıflama bunlara bir örnektir. Bu örnek. B. S. Blok'un editörlüğünü yapmış olduğu. 1956 yılında yayımlanan ve Tangom of Educational Objectives (Eğitim Hedeflerinin Aşamalı Sınıflaması), adı ile bilinen bir sınıflamaya dayalıdır. (Bu sınıflama ile ilgili ayrıntılı bilgi, eğitim bilimleri öğretim yöntemleri ve ölçme ve değerlendirme ile ilgili kaynaklarda bulunabilir.)

Soru türleri

Hatırlamayı yoklayan sorular: Bunlar hatırlanması beklenen olgular ve diğer bilgi birikimi öğelerinin sorulduğu sorulardır. Bunlar, Blok'un aşamalı sınıflamasında en alt düzeyde yer alan öğrenme ürünlerini yoklayan sorulardır. Bu tür sorulara ilişkin bazı anahtar sözcükler şunlardır: hatırlama, belirleme, tanımlama, adlandırma, işaretleme, listeleme ve belirtme.

Önceden belirli ve tek bir yanıtı olan sorular: Bunlar yukarıda sözü edilen aşamalı sınıflamada kavrama, uygulama ve analiz düzeylerinde yer alan öğrenme ürünlerini yoklayan sorulardır. Bu gibi soruları yanıtlamak için öğrencinin, yoklanan öğrenmelerin bu düzeylerin hangisinde yer aldığına göre değişik zihinsel işlemlerden yorumlanması gerekir. Yoklanan öğrenme ürünü düzeyinde ise soruyu yanıtlayabilmek için öğrencinin öğrenmiş olduklarını anlamını değiştirmeden farklı bir şekilde ifade etmesi kendi anlatımı ile ifade etmesi, açıklaması veya yorumlaması gerekir. Yoklanan öğrenme ürünü uygulama düzeyinde ise soruyu yanıtlayabilmek için öğrencinin, öğrenmiş olduklarını, kendisi için yeni olan yani ilk kez karşılaştığı fakat öğrenmiş olduklarıyla içinden çıkabileceği bir durumu anlama, bir sorunu çözmeye kullanması gerekir. Yoklanan öğrenme ürünü analiz düzeyinde ise soruyu yanıtlayabilmek için öğrencinin yine kendisi için yeni olan yani ilk kez karşılaştığı bir bilgi bütünü veya bütünlüğü olan başkaca bir ürünün parçalarını parçaları arasındaki ilişkileri ve bütün içinde bu parçaların nasıl bir araya getirilerek bütünleştirilmiş olduğunu belirlemesi gerekir. Bu tür sorulara ilişkin bazı anahtar sözcükler şunlardır: açıklama, tarif etme, karşılaştırma, gözden geçirme, özetleme, nasıl ve neden.

Önceden belirli ve tek bir yanıtı olmayan sorular: Bunlar, yukarıda sözü edilen aşamalı sınıflamada sentez düzeyinde yer alan öğrenme ürünlerini yoklayan sorulardır. Bu gibi soruları yanıtlamak için öğrencinin duruma göre kendi bilgisi dâhilinde bir eşi veya yakın benzeri olmayan bir bilgi bütünü veya bu nitelikte ve bütünlüğü olan başkaca bir ürün ortaya koyması böyle bir bilgi bütünü veya ürünü oluşturmak için bir plan ya da işlemler takımı oluşturması, böyle bilgi bütünlerini veya ürünleri sınıflama veya açıklamada kullanılabilecek nitelikte bir soyut ilişkiler takımı geliştirmesi gerekecektir. Bu tür

sorulara ilişkin bazı anahtar sözcükler şunlardır: Tahmin etme, önerme, oluşturma, geliştirme ve varsayma.

Bir değerlendirme sonucunda yanıtlanabilecek sorular: Bunlar yukarıda sözü edilen aşamalı sınıflamada değerlendirme düzeyinde yer alan öğrenme ürünlerini yoklayan sorulardır. Bu gibi soruları yanıtlamak için öğrencinin kendisine verilen belli amaca hizmet etmek üzere hazırlanmış bir malzeme bir yöntem vb.nin mantıksallık iç tutarlılık gibi iç ölçütlere veya amaca uygunluk, başka koşulları karşılama gibi dış ölçütlere göre bir değerlendirmesini yapması gerekecektir. Bu tür sorulara ilişkin bazı anahtar sözcükler şunlardır: Değerlendirme, seçme, kritik etme, toplama, karar verme, düzeltme, seçme, sıralama,

Hatırlamayı yoklayan soru örnekleri

- Türkiye'de doğum oranı nedir?
- Verilen elektrik devresindeki elemanların adlandırınız.
- Ankara kentinin hangi enlem üzerinde olduğunu belirtiniz.
- Difüzyon terimini tanımlayınız.

Önceden belli ve tek bir yanıtı olan soru örnekleri

- Türkiye'de doğum oranını Almanya'daki doğum oranı ile karşılaştırınız.
- Elektrik devresinde lambaların seri bağlanma şeklini açıklayınız.
- Van, Isparta ve Bursa'nın harita üzerinde yerlerini tarif ediniz.
- Difüzyon ve ozmosu karşılaştırınız.

Önceden belli ve tek bir yanıtı olmayan soru örnekleri

- Türkiye'de doğum oranı binde 40'a çıksaydı bunun ülkedeki yaşam standardı üzerinde ne gibi etkileri olurdu.

- Bir elektrik devresindeki lambalar paralel bağlı hale getirilirse neler olabilir.
- Büyük bir sel felaketine uğraması halinde, İstanbul'da neler olabilir?
- Canlı dokuda ozmos olayını göstermek için yararlanılabilecek bir deney ne olabilir?

Bir değerlendirme sonucunda yanıtlanabilecek soru örnekleri

- Türkiye'de aileyi küçültmek için hükümetin nasıl bir uygulama yapması gerekir?
- Bir ev için, hangi türden bir elektrik devresi en iyidir, niçin?
- Türkiye'nin nükleer silahlara sahip olması gerekir mi, neden?
- Ders kitabınızda ozmosu göstermek amacıyla verilen deney düzeni, amacına ne ölçüde bir hizmet sağlamaktadır?

3. **Bir fizik konusu seçiniz ve yukardaki kategorilerden her biri ile ilgili ikişer soru hazırlayınız.** Hazırladığınız örnekleri öğretmen adayı arkadaşlarınızla tartışınız.
4. Soru sormada aşağıdaki noktaları göz önünde tutarak kendi alanınızda **üç değişik dersi** gözlemleyiniz. Bu derslerden her biri ile ilgili gözlemlerinizi seçtiğiniz gözlem formuna kaydediniz. Her ders için ayrı gözlem formu doldurunuz. Daha sonra gözlemlerinizden çıkarımlar yaparak raporunuzu hazırlayınız.

Soruların sınıftaki öğrencilere dağılışı: Sınıfta, öğrenmeye daha çok güdülenmiş olan öğrenciler en önde oturma eğilimi gösterirler. Daha az güdülenmiş olan, daha yavaş öğrenen, sessiz ve sakin oturmak isteyenler ise yanlarda ve köşelerde oturma eğilimi gösterirler. Sınıfın önünde durduğunuz zaman, en çok nereye bakarsınız? Sağa veya sola dönmek sınıfın köşelerine yönelmek daha zordur. Sınıfta her öğrenciye, aşağı yukarı birbirine yakın sayıda soru yöneltmeye ve onlardan her birine bu kadar soruya yanıt verme olanağı sağlamaya çalışmalısınız. Bunu yapmanın bir yolu sınıf içinde dolaşmanız ve her defasında görüş alanınızda farklı bir öğrenci grubu olacak şekilde durmanızdır.

Kız ve erkek öğrenciler: Sorulan daha çok kızlar mı, erkekler mi yanıtlıyor? Yanıtların uzunluğu ve niteliği iki cins için de aynı mı? Cinslerden biri daha sık soru yanıtıyor daha iyi yanıtlar veriyorsa dengeyi sağlamak için nasıl bir yardımda bulunabilirsiniz?

Göz teması: Bir öğrenciye soru sorar ve onun yanıtını dinlerken ona bakınız. Bunu yaparken sınıfın diğer yerlerinde ne olup bitmekte olduğunu da gözden kaçırmayınız.

Zamanlama: Soruyu sorunuz. Sınıftaki bütün öğrencilerin yanıtı düşünmesi için birkaç saniye bekleyiniz. Soruyu belli bir öğrenciye yöneltmek istiyorsanız bundan sonra onu adıyla çağırınız ve soruyu yanıtlamasını isteyiniz. Gerekirse soruyu değişik bir biçimde ifade ediniz; yanıtın bulunmasını çabuklaştırıcı kolaylaştırıcı önlemlerden yararlanınız. Öğrenci soruyu yanıtlayamazsa diğer bir öğrencinin yanıtlamasını isteyiniz.

Pekiştirme: Yanıtlara olumlu bir yaklaşım içinde olunuz. Yanıtları, olanaklar ölçüsünde iyi karşılayınız ve övünüz. Yanıtla hiçbir zaman gülmeyiniz, yanıtla alay etmeyiniz, yanıtı dinlememe, duymama, tümüyle reddetme gibi bir davranış içine girmeyiniz. Yanıtın ne kadarından yararlanabilirsiniz o kadarından yararlanınız. Yanıtlayan öğrencinin başka soruları yanıtlamak için de istek duymasını sağlamaya çalışınız. Yanlış bir yanıtta sizin de sorumluluğunuz bulunabileceğini unutmayınız. Sorunuz açık ve anlaşılır bir soru olmayabilir; çok karmaşık bir soru sormuş olabilirsiniz.

Kullanılan dil: Sorularınız kısa soruyu ifade etmede kullandığınız dil açık ve anlaşılır olmalıdır. Öğrencilerin anlayış gösterme, yüreklendirme şaşkınlığınızı anlatma gibi amaçlarla kullandığınız sözsözsel olmayan işaretleri de anlayabildiklerini unutmayınız.

Soru sorma becerileri ile ilgili gözlem formu örneği (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Sınıf..... Tarih.....

Ders.....

Öğrenci sayısı.....

Soruların sınıftaki öğrencilere dağılışı Sınıfta öğrencilerin oturma düzenini gösteren bir plan yapınız. Öğretmenin sınıfın neresinde bulunduğunu işaretleyiniz. Beş dakikalık süre içinde sınıfta hangi öğrencilerin sorulara yanıt verdiğini izleyiniz. Gözlemlerinizi oturma düzenini gösteren plan üzerinde işaretleyiniz, soruların sınıftaki öğrencilere dağılışını

- Sorulara yanıt veren öğrencilerin sınıfın neresinde bulunduğunu
  - Kaç tane kız kaç tane erkek öğrencinin soru yanıtladığını
- gösterecek şekilde özetleyiniz.

Göz teması Öğretmen soru-yanıt sırasında ilgili öğrenciye bakıyor mu? Bunu yaparken, sınıfın diğer kısımlarında ne olup bittiğini de izleyebiliyor mu?

Zamanlama Öğretmen yanıtın düşünülmesine yetecek kadar zaman veriyor mu?

Pekiştirme Öğretmen verilen her yanıtta yararlanmaya ve sınıftaki öğrenmeleri bu yanıtlara dayandırmaya çalışıyor mu? Öğretmen öğrencileri övüyor mu? Öğretmenin tümüyle reddettiği bir yanıt oldu mu? Oldu ise bu nasıl oldu?

Kullanılan dil Sorular açık mıydı? Öğretmen hazır olduğunu, istekliliğini ve tepkisini belirtmek için sözsel olmayan işaretlerden yararlandı mı?

Soru türleri Öğretmen hatırlamayı yoklayan belli ve tek bir yanıtı olan belli ve tek bir yanıtı olmayan sorular ve değerlendirme soruları olmak üzere dört değişik düzeyde de soru sordu mu?

ETKİNLİK 7: DERSİN YÖNETİMİ VE SINIFIN KONTROLÜ

Gözlem yaparak, sınıfta olup bitenlerin kontrol altında tutulmasını ve öğrenciler için etkili bir öğretme-öğrenme ortamı oluşturulmasını sağlayan becerileri öğrenmeye çalışınız.

1. Sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin etkili ve verimli bir biçimde işletilmesini sağlayan bu becerilerin öğretmenlik rolünün özünü oluşturduğunu unutmayınız. Bazı tavsiyeler:
  - Kendinize güvenin.
  - Planınızın iyi ve açık olduğundan emin olun
  - Öğrencilerinizin yaşlarına ve kabiliyetlerine göre çalışmalarını değerlendirin
  - Dersinizde değişik etkinliklere yer verin ve bunlara yeterli süre tanıyın
2. Üç farklı dersi gözlemleyerek sınıf yönetimine ve sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin işletilmesine ilişkin önlemleri ve bunların nasıl gerçekleştirildiğini belirten bir rapor yazınız.
3. Bu gözlemde, aşağıdaki örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Gözlem yapacağınız dersten önce öğretmenle bir görüşme yapmayı unutmayınız. Bu görüşme sırasında öğretmene kullanacağınız gözlem formunu gösterebilir ve gözlem sırasında neleri görmeye çalışacağınızı anlatabilirsiniz. Gözlemleyemediğiniz maddelerle ilgili bilgi almak için öğretmeninize sorular sorunuz.

Yukarda sözü edilen noktalar aşağıdaki formda öneriler biçiminde sıralanmıştır. Bu liste ilgili davranışlar gözlendikçe onların karşılıklarına çetele koyarak işaretleyin.

Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü ile ilgili bazı öneriler

Tarih.....

Sınıf.....

Süre.....

Dersten önce

- Derse iyi hazırlanma; her şeyi açık olarak planlama.
- Çeşitli etkinliklerden yararlanma.
- Planladığınız çalışmanın öğrenci düzeyine uygunluğunu denetleme.
- Hızlı ve yavaş öğrenen öğrenciler için ek etkinlikler hazırlama.
- Dersten önce, araç gereç ve gösterilerin kullanıma hazır olup olmadığını denetleme.
- Olanak varsa dersten önce sınıfın düzenini gözden geçirme.
- Sınıfa, öğrencilerden önce girme.

Derse başlarken

- Öğrencilerin sınıfa girişlerini kontrol etme.
- Başlamadan önce, öğrencilerin sınıfa yerleşmelerini sağlayın, dikkatlerini derse çekme.
- Kesintiler ve derse geç gelmeler ile ilgili işlemleri çabucak tamamlama.

Ders sırasında

- Öğrencilerin adlarını öğrenerek onları adları ile çağırma.
- Yönergelerinizi açık bir biçimde ifade etme.
- Öğrencilere konuşurken onların yüzlerine bakma.
- Sınıfı görüş alanında tutarak her köşesinde ne olup bittiğinden haberdar olma.
- Etkinlikleri, öğrencilerin dikkat sürelerine uygun olacak şekilde planlama.

Hareketlerinizde

- Sınıfa arkanıza dönmeme.
- Hareketli olma, sınıfın önünde kalmama ve her yanında dolaşma.
- Bir etkinlikten diğerine geçişi dikkatle düzenleme.
- Öğrencilere soru sorarak sık sık onlardan dönüt alma.
- Sorularınızı sınıfın tümüne yöneltin bütün öğrencilere soru sorulmuş olmasını sağlama.
- Övgü ve yüreklendirmelerden yararlanma.
- Öğrenciler için bir yardımcı ve destek olma.

Sorun çıktığında

- Ne yapılması gerekiyorsa işi uzatmadan yapma.
- Kazanamayacağınız bir tartışmaya girmekten kaçınma.
- Kişi üzerinde değil, davranış üzerinde durma.
- Ölçütleri açık bir biçimde ortaya koyma ve ödün vermeme.
- Gerekliğinde uygun cezaların verilmesinde kararlı ve işlemlerde tutarlı olma.

Dersin sonunda

- Dersi bitirmeden önce öğrencilere, toparlanmaları için zaman verme.
- Öğrencilerin ayrılmalarına izin vermeden sınıfın düzenli olmasını sağlamak için etrafa göz atma.
- Öğrencilerin sınıftan çıkmalarına izin vermeden önce sessizlik ve düzeni sağlama.

ETKİNLİK 8: ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Öğrencilere bir ev ödevi yaptırınız. Yapılan ödevleri inceleyip değerlendirdikten sonra öğrencilere yazılı olarak geri bildirim/dönüt veriniz.

1. Öğrencilerin gösterdikleri gelişmeleri, onların başarılarını değerlendirmek, öğretmenin günlük çalışmalarının bir parçasıdır. Öğretmen her gün öğrencilere soru sorar ve onlardan cevap alır; öğrencileri gözler ve onlara yardım eder. Öğrencilerle tartışır; onları gayrete getirir ve yüreklendirir. Öğretmen yazılı ödev verir ve yapılan ödevleri inceler; bazen bu ödevlere not verir. Öğretmen sınavlar yapar. Bu sınavlardan alınan notlar öğrencilerin kayıtlarına geçer. Böylece öğretmen, her gün öğrencilerinin neleri yapabildiğine bakar; buradan elde ettiği bilgilerden yararlanarak onlara yaptıracığı çalışmaları planlar. Öğretmenin öğrencileri değerlendirme girişimleri bütün bu işlemleri kapsar.

Bu etkinlik sırasında sizden, öğretmenin değerlendirme ile ilgili görevlerinden biri olan yazılı çalışmaları hazırlama ve bu çalışmaların sonuçlarına not verme üzerinde düşünmeniz istenmektedir.

2. Yazılı çalışmalara not verilmesini gerektiren pek çok neden vardır. Bunlardan bazıları şöyledir:
  - Öğrencilerin yanlışlarını düzeltmek
  - Öğrenme eksiklerini giderici önlemler için hazırlık yapmak
  - Öğrencileri öğrenmeye güdülemek
  - Öğrencilere, velilere ve okula, her öğrencinin sağladığı gelişmelerle ilgili bilgi vermek
  - Öğrencinin ne kadar çaba harcadığını belirlemek
  - Sağlanan öğretmenlik hizmetinin etkili olup olmadığını belirlemek

Daha başka ne gibi nedenler düşünebiliyorsunuz?

3. Sürekli olarak, öğretmenin elinde değerlendirilecek pek çok şey vardır. **Öğretmeninizle mülakat yaparak**, her hafta öğrenci çalışmalarını değerlendirmek için ne kadar zaman harcadığını sorunuz. Öğretmene şöyle sorular sorarak ondan cevap almaya çalışınız: Yazılı çalışmalardan ne kadarını inceliyor ve bunlardan ne kadarına not veriyorsunuz? Bazı çalışmaları, diğerlerine göre daha titizlikle incelemeniz gerekiyor mu? Okulda nasıl bir not (değerlendirme) ölçeği kullanılıyor? Hangi durumlarda en yüksek, orta veya en düşük notun verileceğini gösteren ölçütler nelerdir? Bu gibi soruların cevaplarını öğrendikten sonra, not defterine veya öğrenci dosyalarına bakarak öğrenci başarısı ile ilgili ne gibi kayıtlar tutulduğunu öğreniniz. Bunları yaptıktan sonra etkinliğin geriye kalan kısmına geçebilirsiniz.
4. Öğretmenlerden, bazı öğrencilerin belirli bir çalışmasını incelemek ve bunlara not vermek için izin alınız. Bunlar, kavram haritası yaptırma, araştırma sorusu sorma, problem sorma gibi ödevler olabilir. Bu çalışmaların önce bir fotokopisini alınız. Asıllarını geri veriniz.
5. Verdiğiniz ödevi 10 üzerinden değerlendirmek üzere bir puanlama planı yapınız. Bir çalışmaya not vereceğiniz zaman, incelemeye başlamadan önce, çalışmanın hangi yönlerine, kaç puan vereceğinize karar vermeniz gerekir. Vereceğiniz puanlar, çalışmada görülmesi beklenen mükemmellik derecesine (ölçüt alınan düzeye) göre belirlenmiş olmalı; diğer öğrencilerin çalışmalarına göre ne durumda olduğuna dayalı olmamalıdır. Bir öğrencinin çalışmasını, diğer öğrencilerin çalışmalarıyla subjektif bir biçimde karşılaştırmaktan kaçınınız. Öğrencinin bilgi edinme düzeyini, bir uygulamanın anlaşılma derecesini, öğrencinin çalışmadaki düzenliliğini, yazım kurallarına uyma derecesini, sunuştaki becerisini gösteren kanıtlara da not veriniz.
6. Çalışmaların üzerine, ilgili öğrenciyi destekleyici ve ona yol gösterici notlar düşününüz. Bu notlarınızda öyle titiz davranınız ki öğrenci, sizin notlarınızı okuduktan sonra, aynı konuda daha iyi ürünler ortaya koyabilsin.
7. Öğrencilerin çalışmalarını çabucak inceleyip değerlendiriniz. Öğretmenin de görüşünü alarak sonuçları öğrencilere, konu ile ilgileri devam ediyorken, sıcaklığına ulaştırmaya çalışınız.
8. Öğretmenle görüşerek sınıfta öğrencilere, üstün nitelikli çalışma yapan öğrencilerin adlarını da anarak olumlu dönütler vermeyi deneyiniz. Çalışmada hedef alınan düzeye ne derecede yaklaşmış olduğu, bütün öğrencilerin başarılı olduğu noktalar, yaygın olan yanlış anlamalar

gibi sınıftaki bütün öğrencileri ilgilendiren noktaları açıklamaya çalışınız. Özellikle üstün nitelikli çalışmalardan örnekler veriniz; kötü örnekler üzerinde durmayınız. Gerekli düzeyde bir gelişme sağlayabilmeleri için özel bir dikkat gerektiren öğrencilerle, bireysel olarak daha sonra görüşünüz.

9. Öğrencilerin kendilerine güvenlerinin, çalışmalarına ilişkin tepkilerinizden etkilenebileceğini; sürekli olumsuz eleştirilerle karşı karşıya kalma veya sürekli düşük notlar almanın öğrencinin ilgisini ve çabasını tehlikeye sokabileceğini unutmayınız.
10. Tarih atınız, başlık ve notlandırma yapınız. Çalışmalarını vermemiş, tamamlamamış ve düzeltmemiş öğrencileri takip etmeyi unutmayınız.

İlave etkinlik

11. Öğrencilerin çalışmalarına verilen notların, öğretmenden öğretmene değişip değişmediğinin incelenmesi ilginç bir çalışma olacaktır. Olanak varsa, bir veya iki öğrencinin çalışmalarının fotokopilerini alınız ve öğretmen adayı arkadaşlarınızdan bunları birbirinden bağımsız olarak dikkatle incelemelerini ve notla değerlendirmelerini isteyiniz.

Herhangi bir ürüne, örneğin bir cevaba, farklı kişilerce değişik notlar verildiğini görerek şaşkınlığa düşebilirsiniz.

Sonuçlara bakarak aşağıdaki soruları cevaplamaya çalışınız.

- . Aynı çalışmaya (ürüne) verilen notlarda nasıl bir değişme görülüyor? Niçin?
- . Not verenlerden her biri, değerlendirdiği çalışmada (üründe) neleri görmek istiyor?
- . Not verenlerden her biri, değerlendirdiği çalışmaya (ürüne) hangi notları düşmüş?

Hangi nitelikteki bir çalışmaya (ürüne), hangi notun verileceğini göstermek üzere seviyeler belirleyerek bir not verme (değerlendirme) ölçeği üzerinde görüş birliği sağlayınız. Daha önce not verdiğiniz çalışmalara, üzerinde anlaşma sağladığınız bu not verme ölçeğini kullanarak bir daha not veriniz. Bu son değerlendirmede, farklı kişilerin aynı çalışmaya verdikleri notlar arasındaki fark(lar) ortadan kalktı mı? Öğrencilere genellikle, klasik yazılı sınavlardaki gibi açık uçlu sorular sorulduğunu, onların bu soruların cevaplarını düşünerek bulduklarını ve kendilerine göre düzenleyerek yazdıklarını hatırlayınız. Şimdi siz, böyle sorularla ilgili cevapların incelenmesi, puanlanması ve sonucun notla ifade edilmesi şeklindeki bir işlemin ne derecede güvenilir yani objektif, kişiden kişiye değişmez bir işlem olduğunu düşünüyorsunuz?

Öğretmeninizle yapacağınız mülakatın sonuçlarını, değerlendirilmiş öğrenci çalışmalarını ve ilave etkinlikte elde ettiğiniz cevapları raporunuzda bulundurunuz.

ETKİNLİK 9: GRUP ÇALIŞMALARI, ÇALIŞMA YAPRAKLARININ HAZIRLANMASI ve DEĞERLENDİRME ve KAYIT YÖNTEMLERİ (2 hafta süre verilecek)

Grupla çalışmaya uygun bir çalışma yaprağı tasarlayarak bir ders planlayınız. Planınızı bir sınıfta uygulamaya çalışınız.

1. Çalışma Yaprağı

1. Adına bazen işlem yaprakları, alıştırma yaprakları veya çalışma kağıtları da denen çalışma yaprakları, belli bir konu veya özel bir öğrenci grubu için kullanılmakta olabilir. Genellikle bir dosya kâğıdının bir veya iki yüzünü kaplar. Çalışma yaprakları öğrencilerin, öğretmenin hazırladığı planı izlemeleri ve sınıftaki bütün öğrencilerin etkinliğe katılımının sağlanması için yararlanılabilecek iyi bir araçtır.

Çalışma yapraklarında şunların bulunması gerekir:

- Konuya ilişkin bilgi
- Bu bilgilerden yararlanarak yapılacak görevler

Çalışma yaprakları, öğrencilerin çok az bir öğretmen yardımı ile kullanabileceği nitelikte olmalıdır. Okul Deneyimi dersinde, farklı öğrenci grupları ile kullanılmak üzere, değişik konularla ilgili iki ya da üç çalışma yaprağı hazırlamanız gerekmektedir.

2. Aşağıdaki adımları atarak sınıfınızda kullanabileceğiniz bir çalışma yaprağı düzenleyip yazınız.
  - Çalışma yaprağından yararlanılarak öğretilecek davranışın belirlenmesi.
  - Davranışı öğrenmek için öğrencinin yapması gereken çalışmaların belirlenmesi. Bireysel, eşli ve grupla çalışmaların hangisinden yararlanılacağına karar verilmesi.
  - Çeşitli etkinliklerden yararlanılmış, öğrencilerin hazır oluş düzeylerine uygunluk sağlanmış, bütün öğrencilerin yapacağı ortak ve sadece çalışmasını erken bitirenlerin yapacağı ek etkinliklere yer verilmiş olup olmadığının denetlenmesi; bunlara uygunluğun sağlanması.
  - Çalışma yaprağı tasarımının kâğıt üzerine aktarılması ve yeterli sayıda çoğaltılması.
  - Hazırlanan çalışma yaprağının bir sınıfta denenmesi; öğrencilerin deneme sırasındaki davranışlarının, sordukları soruların, çektikleri güçlüklerin not alınması.
  - Deneme sonuçlarının değerlendirilmesi; örneğin,
Çalışmalar öğrencilere ilginç geldi mi?
Çalışmada izlenen sıra uygun muydu?
Çalışmanın uzunluğu iyi miydi?
Öğrencilerden neler istendiği açık mıydı?
Yukarıdaki gibi sorulara cevap aranması; çalışma yaprağında bu cevapların gerekli olduğunu gösterdiği değişikliklerin yapılması.
Aşağıda bir çalışma yaprağı hazırlama formu örneği verilmiştir. Çalışma yaprağı hazırlarken bu örnekteki önerilerden yararlanabilirsiniz.

Çalışma yaprağı hazırlama ile ilgili öneriler

Yazılar

- . Çalışma yaprağını kullanacak olan öğrencilerin düzeylerine uygun sözcük ve cümlelerden yararlanınız.
- . Cümlelerinizi kısa tutunuz.
- . Öğrencilerin öğrenmelerini istediğiniz *yeni sözcüklerin* altını çiziniz.

Yönergeler

- . Yönergeleri, kullanım sırasına göre veriniz.
- . Bir defada, sadece bir yönerge veriniz.
- . *Soruların veya yapılacak işlemlerin* kolayca görülebilmesini sağlayınız. Sorularla ilgili cevapların çalışma yapraklarının üzerine mi, yoksa deftere mi yazılacağını açıkça belirtiniz.
- . Önemli noktaların altını çizerek göze çarpmasını sağlayınız.

Çizelge, grafik ve diğer gösterimler

- . Gösterimlerin basit olmasını sağlayınız.
- . Gösterime bir başlık yazınız ve kısımlarını açık bir biçimde adlandırınız.
- . Olanak varsa renkten yararlanınız.

Sayfa düzeni

- . Okumayı kolaylaştıracak şekilde başlıklar kullanınız.
- . Birden fazla başlık varsa veya birden çok sayfa kullanılmışsa bunları numaralayınız.
- . Çalışma yaprağını hazırlamaya başlamadan önce bir sayfa düzeni tasarlayınız.
- . Yapraktaki bölümlerin açık bir şekilde görülmesini sağlayınız.
- . Olanak varsa bir kelime işlem (elektronik dizgi) aracından yararlanınız.
- . Vurgulama ve etkiyi artırma amacıyla değişik yazı karakterlerinden yararlanınız.
- . Çalışma yaprağına *çekici bir görünüm kazandırınız*; onu, *okunmak istenecek* bir hale getiriniz.

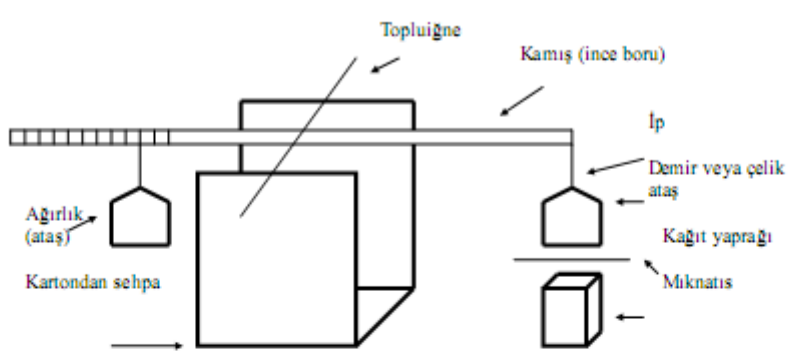
Ön deneme

- . Çalışma yaprağına son şeklini vermeden önce onu, bir veya iki öğrenci üzerinde deneyiniz. Yaprakta anlaşılmayan yerler varsa onlar size bu yerleri göstereceklerdir.

Çalışma yaprağı örneği

MIKNATISIN KUVVETİ

1 Aşağıdaki gibi bir deney düzeneği hazırlayınız.

2 Bu düzenekte yapacağımız deneylerle tabloyu tamamlayınız.

Ataş ile miknatis arasında konan kâğıt sayısı	Kamışın yatay durması için ağırlığın konacağı yer
0	
1	
2	
3	
4	

3 Aşağıdaki soruların cevaplarını defterinize yazınız.

- Neler yaptınız? (Madde madde yazınız.)
- Deneylerden elde ettiğiniz sonuçları grafikte gösteriniz.
- Ataşla miknatis arasında konan kâğıt yaprağı sayısı arttıkça ne oluyor, niçin?
- Bir kâğıt yaprağının kalınlığı ne kadardır?

2. Grup Çalışması

- Adına bazen küme çalışması da denen grup çalışması, aşağıdaki amaçlar için uygun bir yöntemdir:
  - Öğrencileri, işbirliği yapmaya ve önderliğe özendirmek
  - Öğrencileri, birbiriyle düşünce ve görüş alışverişine özendirmek
  - Öğrencileri, birbirinden öğrenmeye ve birbirine yardım etmeye özendirmek
  - Öğrencilere, hazır oluş düzeylerine uygun olarak hazırlanmış öğretme-öğrenme etkinliklerine katılma fırsatı vermek
- Bu amaçlara ulaşmak kolay değildir. Gruplar halindeki öğrencilerin birbirleriyle uyum içinde çalışmalarını sağlayabilecek bir öğretme-öğrenme durumu hazırlayabilmek için dikkatli bir planlama gerekir.
- Problem çözme, inceleme-araştırma, sınıfa sunulmak üzere bir çalışma yapma, oyunlar ve simülasyonlar, proje çalışmaları ve deneyler gibi çeşitli çalışmalar grup çalışması şeklinde düzenlenebilir.
- Grupla çalışmaya uygun bir çalışma yaprağı tasarlayarak bir ders planlayınız

5. Dersten önce, grup çalışmasıyla ulaşılabilecek amaçları düşününüz. Yukarda da belirtildiği gibi, bu amaçlardan bazıları şunlardır:

- İşbirliği, hoşgörü, birbirinden öğrenme gibi sosyal becerileri geliştirme
- Gruplara, bu gruplarda bulunan öğrencilerin hazır oluş düzeylerine uygun olarak hazırlanmış öğretme-öğrenme etkinliklerine katılma fırsatı sağlama
- Öğrenci gruplarını, değişik öğretme-öğrenme etkinliklerinde bulunmaya ve değişik düşünme biçimlerine yöneltme
- Çeşitliliği artırma vb.

. Siz grup çalışmasını, bu amaçlardan hangilerine ulaşmak için bir araç olarak kullanmayı düşünüyorsunuz?

. Öğrenci gruplarının oluşma şeklini ve gruplarda yapılacak çalışmaları amaçlarınıza ulaştırarak şekilde planlayınız.

- Gruplar kaç kişilik olacak ve nasıl oluşturulacaktır? Buna kim karar verecektir; siz mi, yoksa öğrenciler mi?
- Gruplar, yine son olarak yapılan grup çalışmasındaki üyelerden mi oluşacaktır?
- Gruplar, hazır oluş düzeylerine göre mi, ilgiye göre mi, davranışa göre mi, yoksa arkadaşlık ilişkilerine göre mi oluşturulacaktır?
- Grup çalışmalarını kolaylaştırmak için sınıftaki masa, sandalye, sıra gibi donatımın yerleri değiştirilecek midir?
- Derse olumlu bir başlangıç sağlamak için, derste yapılacak çalışmaları sunma, öğrencileri öğrenmeye güdüleme ve gerekli yönlendirmeleri yapma sırasında nelere dikkat edilecektir?

Nasıl bir giriş yapmayı planladığınızı yazınız.

- Derste her grubun, kendine uygun düzeyde bir çalışma yapmakta olması nasıl sağlanacaktır?
- Dersteki çalışmalarını erken bitiren gruplar olursa bunlar için ek çalışmalar hazırlanacak mıdır?
- Sınıftaki bütün öğrencileri bir araya getirerek deneyimlerin paylaşılmasını, iyi giden ve gitmeyen çalışmalar üzerindeki görüşlerin ortaya konmasını, grupların elde ettikleri ilginç sonuçların sınıfın tümüne sunulmasını, beklenen düzeyde öğrenme sağlanıp sağlanmadığının ortaya konmasını ve gelecek için beklentilerin ifade edilmesini sağlayacak nitelikte bir bitiriş için neler yapılacaktır?

6. Dersi nasıl bitirmeyi planladığınızı yazınız.

Planladığınız dersi gerçekleştirmek için gerekli hazırlıkları yapınız. Planınızı uygulayınız. Öğretmeninizden veya öğretmen adayı olan bir arkadaşınızdan dersinizi gözlemesini ve gözlemlerini, size dönüt sağlamak üzere forma kaydetmesini rica ediniz.

7. Dersten sonra, aşağıdaki soruları yanıtlamaya çalışarak kendinizi değerlendiriniz.

- Yeterli ölçüde hazırlıklı mıydınız? Sınıfınızdaki grup çalışmalarını izleme ve gruplarla çalışmayı bırakarak, derse başlamadan önce yapmış olmanız gereken işleri yapma zorunda kaldığınız oldu mu?
- Bütün dikkatinizi gruplara mı verdiniz, yoksa öğrencilerin sorunlarını bireysel olarak getirmelerini mi beklediniz? Ders sırasında sınıfı terk ettiğiniz, sınıfın gerisinde oturarak başka işlerle uğraştığınız oldu mu?
- Sınıftaki her gruba ne kadar öğretme ve soru sorma zamanı ayırabildiniz? Onların gerçekten de belli şeyleri düşünmelerini sağlamaya çalıştınız mı? Yardım etme, güdüleme, danışmanlık yapma, disiplin sağlama, örgütleme gibi rollerden hangilerini yapmaya çalıştınız?
- Gruptan gruba geçme işinde yeterince çabuk davranabildiniz mi, yoksa gruplar bir ilerleme kaydedemediğinizde sizi bekleme zorunda mı kaldılar? Gruplara yetişemediğinizde, aradaki zamanda onlar ne yaptılar? Gruplardan gelen istekler karşısında bunaldığınız oldu mu? Böyle durumlara karşılaştıysanız bunun nedeni sizce, sınıfın size aşırı ölçüde

bağımlı olması mı, yoksa gruplardan istenen çalışmaların onların kendi kendilerine yürütebilecekleri derecede iyi hazırlanmamış olması mıydı?

• Verimli bir çalışma yerine sınıfta bir sıkıntı veya karmaşa ile karşılaştıysanız bu durum sizce, ders için iyi hazırlanmamış olma, grup çalışmalarını iyi tasarlayamama, sınıfta grupların ne yapmakta olduklarını izleyememe gibi bir kusurunuzdan mı kaynaklandı?

8. Hazırlıklarınız ve dersteki başarınız üzerinde, dersinizi izleyen fakülte öğretim elemanı, uygulama öğretmeni veya sınıf arkadaşınız ile bir görüşme yapınız. Okulla dersteki başarı derecenizi, dersin hedeflerine erişilmiş olup olmadığını tartışınız. Dersteki başarınızın artırılması için alınması gereken önlemler üzerinde de durmayı unutmayınız.
9. Sonra, grupla çalışmadan yararlanarak bir ders daha planlayınız. Bu ikinci girişimde, eksiklerinizi gidererek daha yetkin bir öğretmenlik becerisi ortaya koymaya çalışınız.

Grup çalışması formu (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Grup çalışmasına geçiş Gruplar nasıl oluşturuldu? Grup çalışmasına geçiş düzenli oldu mu?

Yapılması istenen çalışmalar Gruplardan ne gibi çalışmalar yapmaları istendi? Yapılması istenen çalışma, grupların hazır oluş düzeylerine uygun muydu? Çalışmaya ayrılan zamanın önemli bir bölümü etkin çalışma süresi olarak kullanılabilirdi mi?

Çalışmaların izlenmesi Öğretmen, gruplardan her biri ile iletişim kuruyor ve onların çalışmalarını izliyor mu? Öğretmen, öğretme, güdüleme, yardım etme ve örgütlememe rollerinden hangilerini yerine getiriyor?

Sorunlar Sorun çıkmasını önlemek için neler yapılıyor? Öğretmen tetikte bekliyor ve gereksiz ölçüde hareketlenmeler görülen, çok fazla konuşma yapılan, gürültü koparan gruplara giderek onları uyarıyor mu? Sessiz olan ve çok iyi çalışan gruplar görmezlikten mi geliniyor? Öğretmen sınıfta kolayca görülebiliyor mu? Öğretmen, onu arayanların kolaylıkla görebilecekleri bir durumda olmalıdır. Sınıfın değişik yerlerine ulaşma kolaylığı sağlanmış mı? Bir kaza olması durumunda öğretmenin oraya çabucak ulaşması olanaklı mıydı, yoksa geçiş yolları sandalyeler, çantalar, öğrenci grupları ile kapatılmış mıydı?

İzleme (takip) On dakika süreyle, öğretmenin bir gruptan diğerine geçişlerini izleyiniz. Her grupta ne kadar süre ile kaldığını belirleyiniz. Öğretmen bir grupla ilgilenirken, sınıfın diğer yerlerinde ne olup bittiğini izleyebiliyor mu?

Gruplarda iç örgütlenme Ders süresi içinde bir veya iki grubu yakından gözleyiniz.

. Öğrenciler hangi konu üzerinde konuşuyorlar? Onların konuşmaları, grupta yapılan çalışma üzerinde nasıl bir etki yapıyor? Gruptaki öğrencilere görevlerini veren ve onlara ne yapacaklarını söyleyen üye bir tane mi, yoksa bu görevi yerine getiren birden fazla üye mi var? Grup çalışmasını olumsuz etkileyen ya da grup çalışmasına katkıda bulunmayan üyeler var mı? Grupta, onay isteme ve alma, yardım isteme ve alma gibi amaçlarla ne kadar karşılıklı konuşma yapılıyor? Grupta, göreve ilişkin olmayan konularda veya sosyal amaçlı olarak ne kadar konuşma yapılıyor?

. Grupta nasıl bir düşünme biçimi sürmektedir? Grup üyeleri, yorumlama, denence (hipotez) geliştirme, akıl yürütme (muhakeme) gibi yüksek düzeyli düşüncelerle mi meşgul, yoksa sadece verilen yönergeleri anlama ve onlara uygun hareket etme çabası mı gösteriyorlar?

. Sizce grupta, ne ölçüde bir öğrenme gerçekleşmektedir? Grup üyeleri, etkili ve verimli bir birlikte çalışma, bir ekip çalışması gerçekleştirebilmişler mi? Çalışmalar bir bütünlük gösteriyor mu?

3. Değerlendirme ve Kayıt Tutma

Değerlendirme, öğretmenler için önemli bir görevdir. Dersten önceki planlama sırasında, ders boyunca ve dersten sonra değerlendirme yapılır. Öğrencilerin gösterdikleri gelişmeleri, onların başarılarını değerlendirmek öğretmenin günlük çalışmalarının bir parçasıdır. Bugün öğretim kurumlarında öğretmenin en önemli görevi öğrencinin başarılı veya başarısız olduğuna karar vermektedir. Bunda yazılı sınavların ve ev ödevlerinin değerlendirilmesinin önemli yeri vardır. Üzerinde anlaşma sağlanmış ölçütlerin bulunması ve elde öğrenme düzeyini gösteren kanıtların olması halinde değerlendirme oldukça kolaydır.

Diğer durumlarda ise güçtür.

A- Değerlendirmeyi gerektirecek pek çok sebep vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

- . Öğrencilerin, yanlışlıklarını düzeltmek.
- . Öğrenme etkinliklerini giderici tedbirler için hazırlık yapmak.
- . Öğrencilere öğrenmeye motive etmek.
- . Ne kadar çaba harcadıklarını belirlemek.
- . Öğrencilere, velilere ve okula her öğrencinin sağladığı gelişmelerle ilgili bilgi vermek.
- . Sağlanan öğretmenlik hizmetinin etkili olup olmadığını belirlemek.
- . Öğrencilerin öğrenecekleri konular için gerekli olan ön öğrenmelerde eksikliklerinin olup olmadığını tespit etmek;
- . Derslerin planlanmasında ve sonraki uygulamalarda yapılacak değişiklikler için nelerin yapılması gerektiğini belirlemek.

B- Öğrencilerin çalışmalarının değerlendirilmesinde kullanılacak yöntemlerden bazıları şunlardır:

1. Gözlem yapma
2. Soru yöneltme
3. Sınıf içi veya eve yazılı ödev verme
4. Sınav yapma
5. Kontrol listelerinden yararlanma

C- Değerlendirmede hangi yöntemin kullanılacağı, yaptırılacak etkinliğin türüne, değerlendirme için gerekli olan bilgilere ve değerlendirmenin amacına bağlıdır. Öğrenme eksikliklerini meydana çıkarma (öğrenmeleri izleme) ve öğrenme düzeyini (erişiyi) belirleme amacıyla yapılan değerlendirmelerde birbirinden farklı yollar izlenir. Bu konunun ayrıntılarını ölçme ve değerlendirme dersinde öğrenmişsinizdir.

1. Amacına uygun bir değerlendirme şekli seçerek, yakın bir zamanda yapacağınız uygulama (ders) ile ilgili bir değerlendirme planı hazırlayınız.
2. Değerlendirmek istediğiniz becerileri, anlayış ve tutumları açık bir biçimde ifade ediniz.
3. Değerlendirme sonuçlarını ne şekilde kaydedeceğinize karar veriniz.

D- Kayıt Tutma

Yapılan bütün değerlendirmelerin sonuçlarının kaydedilmesi zorunlu değildir. Ancak, öğretmenin, öğrencinin belli bir dönem içinde göstermiş olduğu gelişmelerin yazılı kayıtlarına ihtiyacı vardır. Gelişmeleri kaydederken yararlanabilecek yöntemlerden, birbirini tamamlayıcı nitelikte olan değişik iki tanesi şunlardır:

1. Öğrencinin değerlendirilecek olan beceri ve anlayışlardaki gelişme düzeylerinin bu beceri ve anlayışların sıralandığı bir kontrol listesinde işaretlenmesi.
Gelişme düzeylerinin belirtilmesi için dereceleme ölçekleri kullanılabilir.

Örnekler:

Müzik dersinde: “Basit ritmik kalıpları icra edebilme” ile ilgili gelişme düzeyi, aşağıdaki gibi bir ölçek üzerinde işaretlenerek belirtilebilir.

( )

Kolaylıkla yapabiliyor

( )

Yardım gerekiyor

( )

Zorluk çekiyor

Matematik dersinde: “Her biri iki basamaklı iki sayının çarpımını hesaplayabilme” becerisinin kazanılmış olup olmadığı söyle ikili bir ölçek üzerinde gösterilebilir.

( ) Evet ( ) Hayır

2. Öğrencinin öğrenme düzeyinin, gösterdiği gelişmeler hakkında daha ayrıntılı bilgi veren profillerle gösterilmesi.

Öğrencilerin zayıf ve güçlü tarafları, onlar için özel bir önemi olabilecek bilgiler bir profil üzerine not edilebilir. Öğrencinin durumuna ilişkin olarak okul müdürü ve velilerle görüşürken bu profiller önemli hizmetler sağlayabilir.

Öğretmenler, önemli bir gelişme gerçekleştiğinde bunu kaydetmek ve bir dönem boyunca gerçekleşen gelişmeleri göstermek için profillerden yararlanabilirler.

4. Derste gerçekleşen etkinliklere ve yapılan değerlendirme türüne uygun bir kayıt tutma yöntemi seçmeye çalışınız. Seçtiğiniz yöntemi arkadaşlarınızla tartıyorsunuz.
5. Çeşitli tekniklerden yararlanarak değerlendirme yapma ve değerlendirme sonuçlarının kaydı tutma konusunda, değişik durumlarda birkaç kez deneme yapmış olmalısınız.

Önemli Not: Yukarıda bahsedilen üç etkinliği birleştirebilirsiniz. **1)** Bir çalışma yaprağı hazırlayın. **2)** Çalışma yaprağını kullanacağınız bir grup çalışması planlayın. **3)** Öğrencilerin çalışma yaprağını kullanarak yapacakları grup çalışmasında takip etmeleri gereken aşamaları ve ulaşımları gereken bilgi ve becerileri maddeler halinde yazacağınız bir kayıt tutma formu (kontrol listesi, oranlama ölçeği veya dereceli puanlama anahtarı) hazırlayın. **4)** Öğrenciler grup çalışması yaparken onları gözlemleyerek ve sorular sorarak kayıt tutma formunu doldurun.

ETKİNLİK 10: ÖĞRETİMDE BENZETİMLERDEN YARARLANMA VE MİKROÖĞRETİM

Öğretmeninizle süreyi netleştirerek 15-20 dakika sürecek bir mikroöğretim uygulaması planlayın. Öğreteceğiniz kavramı hangi yöntemlerle en iyi şekilde nasıl öğreteceğinizi belirleyin ve bir ders planı yapın. Bu kavramla ilgili bir analogi tasarlayın. Bu analogiyi sınıfta kullanmadan önce öğretmen adayı arkadaşlarınızla ve öğretim elemanınızla uygunluğu konusunda tartışın. **Benzetimler yanlış kullanıldığında kavram yanlışlarına sebep olabilir.** Mikroöğretim uygulamanızı yaparken bir öğretmen adayının ve uygulama öğretmeninizin sizi gözlemleyebilmesi için onlara gözlem formu verin. Öğretim uygulaması sonunda uygulama öğretmeninizden yazılı geri bildirim alın. Raporunuza ayrıntılı ders planınızı, benzetimi, gözlem formlarını ve geri bildirimini ekleyin.

Mikroöğretim uygulamanızda aşağıdaki ders planı taslağını kullanabilirsiniz.

Ders Plan Taslağı		
Ad-soyad: Tarih:		
Sınıf	Gün	Tarih
Derslik No	Ders	
Öğrenci sayısı	Başlangıç zamanı	Bitiş zamanı
Konu:		
Öğretim programında konunun yeri:		
Öğrencinin öğrenmesi ile ilgili		
Ön bilgiler:		
Kazanımlar:		
Kullanılan araç, gereç ve materyaller:		
Kullanılan kaynaklar:		
Sınıf organizasyonu:		
Öğretim yöntem ve stratejisi:		
Ölçme-değerlendirme stratejileri:		
Ders sırasında:		
Ders sonrasında:		
Hatırlatmalar		
Süre	Öğretmen aktivitesi	Öğrenci aktivitesi

Mikroöğretim uygulamanızın gözlemlenmesi için aşağıdaki formlardan yararlanılabilir.

GÖZLEM FORMU**Dersi anlatan kişi:****Dersi değerlendiren kişi:****Tarih:****Öğrenci zorlukları:**

Kavramın öğretilmesinde öğrenci zorluklarını dikkate alarak ders anlattığını düşünüyor musunuz? Hangi kavram zorluklarına değindi?

Öğretim yöntem ve stratejileri:

Seçmiş olduğu öğretim yöntem ve stratejilerinin konu anlatımı için uygunluğu hakkında ne düşünüyorsunuz? Cevabınızı gerekçesiyle birlikte açıklayınız.

Ölçme ve değerlendirme:

Yaptığı benzetim öğrenciler tarafından anlaşıldı mı?

Konuyu anlatırken öğrencinin konuyu anlayıp anlamadığını belirlemek için hangi değerlendirme yöntemlerini kullandı?

Sizce kullanılması gereken başka değerlendirme yöntem ya da araç var mıydı?

Sınıf Yönetimi:

Sınıf yönetimi konusunda zorluk çektiği konuları ve başarılı olduğu noktaları belirtiniz.

OKUL DENEYİMİ DERS GÖZLEM FORMU

Adı Soyadı : Programı ve Öğretim Türü :
Numarası : Gözlenen Sınıf ve Öğrenci Sayısı :
Uygulama : Gözlenen Ders ve Konu :
Okulu :
Gözlemci : Gözlem Tarihi :

No	KONU ALANI VE ALAN EĞİTİMİ	Toplam Puan	Verilen Puan
1	KONU ALANI BİLGİSİ Temel kavramları bilme, konuyla ilişkilendirme, konuyla ilgili şekil ve grafikleri kullanma, konuyu diğer alanlarla ilişkilendirme.	8	
2	ALAN EĞİTİMİ BİLGİSİ Özel öğretim yöntemlerini bilme, eğitim teknolojilerinden yararlanma, öğrenci sorularına cevaplar verme, öğrenme ortamının güvenliğini sağlama.	10	
3	PLANLAMA Ders planını hazırlama, amaçları ve hedefleri belirtme, uygun yöntem ve teknik seçimi, uygun materyal seçme, uygun değerlendirme belirleme.	13	
4	ÖĞRETİM SÜRECİ Yöntem ve teknikleri, zamanı verimli kullanma, bireysel farklılıkları dikkate alma, öğrenci katılımını sağlama, materyal kullanma, dönüt verme ve değerlendirme.	18	
5	SINIF YÖNETİMİ Derse uygun giriş yapma, dikkat çekme, demokratik ortam sağlama, güdüleme, pekiştirici kullanma, konuyu toparlama, ders sonrası etkinlikler belirleme, öğrencilerin sınıfı düzgün boşaltmalarını sağlama	20	
6	İLETİŞİM Öğrencilerle etkili iletişim kurma, anlaşılır açıklamalar ve yönergeler verme, konuya uygun sorular sorma, ses tonunu etkili kullanma, öğrencileri ilgiyle dinleme, beden dilini etkili kullanma.	15	
7	DEĞERLENDİRME ve KAYIT TUTMA Uygun değerlendirme materyali hazırlama, öğrenciler dönüt verme, öğrencilerin ürünlerini notlandırma, değerlendirme kayıtlarını tutma.	8	
8	DİĞER MESLEKİ YETERLİLİKLER Meslekle ilgili yasa ve yönetmeliklerin farkında olma, mesleki önerilere açık olma, okul etkinliklerine katılma, davranışlarıyla örnek olma.	8	
	ÖĞRETMEN ADAYININ TOPLAM PUANI ve NOTU	100	
(Bu formu doldurduktan sonra, öğretmen adayının nitelikli yetişmesi ve beklentilerinin sınanması amacıyla, sonuçları adayla paylaşınız.) Aday hakkında eklemek istediğiniz görüşler varsa belirtiniz (Formun arkasını da Kullanabilirsiniz):			

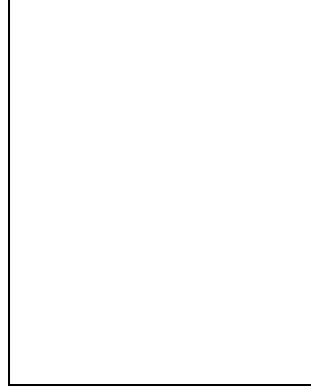
ETKİNLİK 11: OKUL DENEYİMİ KAPSAMINDA YAPILAN ETKİNLİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ve RAPOR TESLİMİ

Okul çalışmalarınızı değerlendirin.

1. Öğretmenlik dosyanızı baştan sona dikkatle inceleyiniz. Dosyanızın düzenli, her etkinliğe ilişkin notlarınızın tamam ve yerinde olmasını sağlayınız.
2. Dönem boyunca yaptığınız etkinlikleri tek tek size ne kazandırdığı veya kazandırmadığını göz önünde bulundurarak kritik ediniz. Her bir etkinliğin amacına ulaşmış, ulaşmadığını değerlendiriniz.
3. Dönem boyunca göstermiş olduğunuz gelişmeyi ve yapmış olduğunuz çalışmaları, birlikte çalıştığınız fakülte öğretim elemanı ve uygulama öğretmenleri ile gözden geçirin.
4. Kendi değerlendirmeleriniz ile fakülte öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve varsa sınıf arkadaşınızın değerlendirmelerini yazılı olarak özetleyiniz ve bu özeti dosyanıza koyunuz. Özellikle güçlü ve zayıf yönlerinizi not etmeyi unutmayınız.

EK-1

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK EĞİTİM FAKÜLTESİ
FİZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

OKUL DENEYİMİ DOSYASI

2016-2017 GÜZ DÖNEMİ

Öğretmen Adayının Adı Soyadı-Telefonu-E-posta adresi:

Uygulama Okulunun Adı:

Uygulama Öğretmeninin Adı Soyadı ve İletişim bilgisi:

Uygulama Gün ve Saatleri - Sınıfları:

Diğer Öğretmen Adayları:

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....

EK-2

201... - 201... ÖĞRETİM YILI .....YARIYILI OKUL DENEYİMİ DERSİ GÜNLÜK
DEVAM ÇİZELGESİ

ÖĞRETMEN ADAYININ ADI SOYADI		:				
NUMARASI		:				
PROGRAMI ve ÖĞRETİM TÜRÜ		:				
UYGULAMA OKULU		:				
GÖZLEMLER						
Tarih	Gözlenen Sınıf/Saat	İşlenen Konu	Ders Kitabı	Öğretmenin Adı Soyadı	Öğretmenin İmzası	
1. Saat						
2. Saat						
3. Saat						
4. Saat						

Okul Müdürü
Adı Soyadı/İmzası
Mühür

EK-3

**2016 - 2017 ÖĞRETİM YILI GÜZ YARIYILI OKUL DENEYİMİ DERSİ
DEĞERLENDİRME FORMU**

ÖĞRETMEN ADAYININ ADI SOYADI	:					
NUMARASI	:					
PROGRAMI ve ÖĞRETİM TÜRÜ	:					
UYGULAMA OKULU	:					
UYGULAMA ÖĞRETİM ELEMANI	:					
	ARA DEĞERLENDİRME			YARIYIL SONU DEĞERLENDİRMESİ		
	U.Ö	U.O.K	U.Ö.E	U.Ö	U.O.K	U.Ö.E
1. Öğretmen adayının derslere devamı ve ilgisi (20 PUAN)						
2. Öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine uygun tutum ve davranışları (20 PUAN)						
3. Öğretmen adayının fakülte ve uygulama okulundaki görevliler ve öğrencilerle olan iletişimi (20 PUAN)						
4. Öğretmen adayının derse hazırlık notları ve ders plânları (40 PUAN)						
ARASINAV/ YARIYIL SONU NOTLARI TOPLAMI						
ARASINAV/ YARIYIL SONU NOTLARI						
AÇIKLAMALAR:						

Uygulama Öğretmeni
Adı Soyadı
İmza

Uygulama Okul Koordinatörü
Adı Soyadı
İmza ve Mühür

Uygulama Öğretim Elemanı
Adı Soyadı
İmza

U.Ö.E : Uygulama Öğretim Elemanı
U.Ö : Uygulama Öğretmeni
U.O.K : Uygulama Okul Koordinatörü